Adviesaanvraag DB aan stadsdeelcommissie

Stadsdeel:	Noord
Onderwerp adviesaanvraag:	Participatieplan en –proces Dokpark en Kraanspoorstrook
Portefeuille:	Openbare Ruimte, Groen en Communicatie
Meegestuurde stukken:	1. Concept Participatieplan en -proces Dokpark en Kraanspoorstrook dd. juni 2024 2. Toelichting bij Participatieplan en -proces Dokpark en Kraanspoorstrook dd. juni 2024 3. Kaart plangrenzen Dokpark en Kraanspoorstrook
Procesbegeleider:	Jaap Gadella, projectmanager NDSM-werf
Datum weekstart/staf:	Staf Abid, 10 juni 2024
Datum stadsdeelcommissie:	3 juli 2024
Datum dagelijks bestuur:	9 juli 2024 (vaststelling Participatieplan)
Registratienr. (optioneel):	…

Over adviesaanvragen door het DB: Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:

- (art. 19, lid 2) vraagt DB de stadsdeelcommissie (SDC) om advies als het voornemens is gebiedsopgaven met belangrijkste vierjaren doelstellingen vast te stellen, alsmede de zo nodig jaarlijkse herijking daarvan, of op eigen initiatief een taak of bevoegdheid uit te oefenen waarbij uniforme openbare voorbereidingsprocedure in de zin van afdeling 3.4 van de Awb of inspraak in de zin van de Algemene Inspraakverordening aan de orde is;
- (art. 19, lid 6) legt DB significante ruimtelijke herinrichtingsprojecten tijdig voor advisering voor aan SDC;
- (art 31, lid 2) informeert DB SDC vooraf over inzet van financiële middelen en SDC wordt in gelegenheid gesteld daar advies over uit te brengen, waaronder voorstellen voor een andere inzet.

Bij besluitvorming maakt DB inzichtelijk wat advies van SDC is en hoe eventuele voorstellen of moties als bedoeld in art. 30, lid 3, zijn verwerkt. DB neemt advies van SDC over indien is vastgesteld met meerderheid van stemmen en past binnen stedelijke en budgettaire kaders. DB kan uitsluitend schriftelijk met zeer zwaarwegende redenen afwijken van advies of voorstel van SDC. (art. 19, lid 5)
Als standpunten van stadsdeelcommissieleden bij uitbrengen van advies uiteenlopen, worden in advies standaard alle verschillende standpunten binnen commissie kenbaar gemaakt. (art. 30, lid 5)

Adviesvraag dagelijks bestuur aan stadsdeelcommissie:

Formuleer hier de vraag aan de stadsdeelcommissie

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Noord vraagt de stadsdeelcommissie een advies uit te brengen over het proces zoals beschreven in het concept Participatieplan voor de inrichting van de gerealiseerde oeveruitbreiding voor het Dokpark (tussen het Kraanspoor en de tt. Melissaweg) en met name de tijdelijke, maar langdurige herinrichting van de Kraanspoorstrook (het middendeel van het Kraanspoor). Deze strook is in 2020 bij de Actualisatie van het Investeringsbesluit NDSM-werf uit 2013 (AIB) aangewezen als een van de drie grotere (permanente) groenvoorzieningen op NDSM-werf West. In het AIB had de groenstrook op het Kraanspoor een grootte van 2833 m^2. De groenvoorzieningen moeten bijdragen aan de leefbaarheid, natuur-inclusiviteit, hittestressbestrijding en klimaatadaptatie op de NDSM-werf West. Tevens dragen ze bij aan het, zoveel mogelijk, voldoen aan de Amsterdamse referentienormen voor maatschappelijke voorzieningen, groen en spelen uit 2018 voor een centraal stedelijk gebied.

Na vaststelling van het AIB in 2020 is het Kraanspoor als onderdeel van het programma Sprong over het IJ aangewezen als voorkeurslocatie voor de aanlanding van de Westbrug op de noordelijke IJ-oever. Hiertoe is een ruimtelijke reservering vastgelegd. Uitgaande van de beoogde realisatie van de Westbrug in 2040 betekent dit dat een vergroende inrichting van de Kraanspoorstrook, zoals die nu beoogd wordt, maximaal 15 jaar in stand kan blijven.

Bij de start van het Participatietraject zal nadrukkelijk gewezen worden op het tijdelijke (langdurige) karakter van een groene inrichting (in combinatie met andere functies) van de Kraanspoorstrook. Dat deze inrichting waarschijnlijk voor een periode van 15 jaar is en dan weer zal verdwijnen en plaats zal maken voor de aanlanding van de Westbrug over het IJ. Na afronding van de gebiedsontwikkeling NDSM-werf West (ca. 2035) zullen het Dokpark en het dan ook gerealiseerde definitieve Hellingpark de twee grotere groenvoorzieningen zijn op dit deel van de NDSM-werf (naast de groene inrichting als onderdeel van de openbare ruimte rondom de bouwblokken en langs het IJ). In hoeverre het

mogelijk is het groen op de Kraanspoorstrook te compenseren op de NDSM-werf West is nu nog niet te zeggen. E.e.a. zal afhangen van de configuratie, en de daarbij behorende aanlanding van de Westbrug, de effecten daarvan op de directe omgeving en de mogelijkheden die er zijn om het gebied rondom de aanlanding te vergroenen. De tijdelijke inrichting van de Kraanspoorstrook omvat binnen de huidige plangrenzen (zie meegestuurd stuk) 3056 m^2. NB: Naast het groen op de NDSM-werf West ligt er voor de .NDSM-werf Oost een belangrijke opgave om meer ruimte voor groen en sport te creëren, e.e.a. conform de vastgestelde Haalbaarheidsstudie Vergroening en sport op NDSM-werf Oost door de gemeenteraad (november 2021).

Concreet komt de adviesvraag aan uw commissie neer op het volgende: Acht u het zinvol en verantwoord om voor de Kraanspoorstrook een participatietraject met de buurt te starten, gegeven het feit dat deze inrichting tijdelijk is en zeer waarschijnlijk na 15 jaar weer zal verdwijnen. Het DB wijst daarbij ook op het risico van bezwaren van bewoners tegen opheffing van de tijdelijk vergroende Kraanspoorstrook en dan m.n. door hen die na 2026 op de NDMS-werf zijn komen wonen en niet bekend zijn met het tijdelijke karakter ervan.

Achtergrondinformatie
Bij de bewoners en werkenden op de NDSM-werf bestaat veel behoefte aan meer groenvoorzieningen ‘dicht bij huis’. Op dit moment wordt daarin voorzien met een tweetal tijdelijke parkjes op NDSM-werf West. Deze worden geheel of gedeeltelijk opgeheven zodra deze kavels in 2028 en 2029 bouwrijp gemaakt worden voor de hier geplande woningbouw. Het is daarom belangrijk dat op tijd andere groenvoorzieningen beschikbaar zijn op het westelijk deel van de NDSM-werf. De aanleg van het Dokpark en de herinrichting van de middenstrook van het Kraanspoor kan (met de kennis van nu) najaar 2026 starten.

Dokpark
Het Dokpark is onderdeel van het Investeringsbesluit NDSM-werf 2013 en overgenomen in de Actualisatie van dit Investeringsbesluit uit 2020. De basis voor dit park is in 2023 gelegd in de vorm van een oeveruitbreiding aan het einde van de insteekhaven bij de tt. Vasumweg. (tussen Kraanspoor en tt. Melissaweg). Het aangebrachte zand achter de damwand moet tot eind 2024/begin 2025 inklinken. Deze periode wordt benut voor het participatieproces om voor dit gebied te komen tot een groen inrichtingsontwerp. Het gaat hier om een definitieve maaiveld-inrichting.

Kraanspoorstrook
Omdat de Kraanspoorstrook “om de hoek ligt” bij het Dokpark en komende zomer de laatste bouwactiviteiten aan het Kraanspoor (kavel B10) worden afgerond, wordt geadviseerd ook de vergroening/herinrichting van de Kraanspoorstrook onderdeel te laten zijn van het participatieproces.

Participatieplan en -proces
Bijgevoegd concept-participatieplan is al grotendeels gebaseerd op de nieuwe Participatieverordening die later dit jaar ter vaststelling wordt voorgelegd aan het college. Voorgesteld wordt voor het participatieproces uit te gaan van participatietrede twee (en na ‘hoogste’ niveau). Dat wil zeggen dat participanten uit de buurt daadwerkelijk en onder begeleiding van een extern participatiebureau meedenken, ideeën aandragen en mee-tekenen aan een schetsontwerp voor de (her)inrichting van beide gebieden. Hoewel vooral duidelijke kaders worden meegegeven en de gemeente in de vorm van Handboeken Rood en Groen en verordeningen en regelgeving e.d. al veel zaken vooraf heeft vastgelegd en er sprake is van een vastgesteld budget, zijn er nog veel keuzes mogelijk.

In het concept-participatieplan Dokpark/Kraanspoorstrook worden de volgende zaken benoemd:
- het doel van het proces;
- een participatieniveau op basis van samenwerking (co-creatie/participatieniveau 2) waarbij gemeente en participanten gezamenlijk en op basis van gelijkwaardigheid een inrichtingsplan ontwikkelen;
- de kaders waar bij het proces rekening mee moet worden gehouden (wat staat vooraf vast en wat nog niet);
- de stappen/fasen van het proces;
- een globale planning van het proces.

Start van het participatieproces voor beide gebieden is voorzien begin september met een huis-aan-huis uitnodiging op de NDSM-werf en aangrenzende buurten voor deelname aan een digitale enquête. Doel van de enquête is:

- Zicht te krijgen op de meest gewenste functies voor elk van de twee te realiseren groengebieden. Uitgangspunt is dat de basis groen moet zijn met (waar en voor zo ver mogelijk) toevoeging van ecologische elementen, sport- en spelvoorzieningen of een mix van functies.
- Het verzamelen van concrete ideeën voor de inrichting;
- Het uitnodigen van personen die actief willen deelnemen aan het ontwerpproces.

Ook op de jaarlijkse Informatiemarkt over de NDSM-werf eind september wordt de mogelijkheid geboden om ideeën aan te leveren en/of zich aan te melden voor deelname.
In deze periode worden op de NDSM-werf ook borden geplaatst met een QR code waarmee passanten deel kunnen nemen aan de enquête en worden passanten op locatie daartoe mondeling uitgenodigd.

Het participatieproces bestaat uit :

- Circa drie zogeheten tekenlabs waar de participanten samen met team R&D van de gemeente en onder leiding van een extern participatiebureau twee (of meer) schetsontwerpen maken voor het Dokpark en voor de Kraanspoorstrook;
- In het laatste tekenlab bepalen participanten welk(e) schetsontwerp(en) voor het Dokpark en voor de Kraanspoorstrook aan de buurt worden voorgelegd om een voorkeur over uit te spreken en of nog een vervolgbijeenkomst nodig is (bijv. om de reacties van de buurt op de schetsontwerpen te bespreken).
- De belangenorganisaties Red Amsterdam Noord en Amsterdam Noord Toegankelijk worden schriftelijk uitgenodigd een vertegenwoordiger af te vaardigen naar de tekenlabs.
- Ondernemersverenigingen op de NDSM-werf Oost en het Cornelis Douwesterrein en mensen en partijen die de tekenlabs niet hebben bijgewoond, worden uitgenodigd om schriftelijk een reactie te geven op de door de participatiegroep voorgestelde schetsontwerpen voor het Dokpark en de Kraanspoorstrook. Als er behoefte aan is, dan gaan we met deze partijen in gesprek.
- De uiteindelijke voorkeursvariant voor elk van beide plandelen worden door de gemeente uitgewerkt tot voorlopig ontwerpen en zoals gebruikelijk ter beoordeling voorgelegd aan het ambtelijke Beheertoetsteam Noord en het Stedelijke Toetsteam Openbare Ruimte & Mobiliteit.
- Na de toets-rondes worden de dan concept definitieve ontwerpen in Q2 2025 ter vaststelling voorgelegd aan het stadsdeelbestuur.

Voor de inrichting van beide gebieden is een budget gereserveerd op basis van de normkosten voor een zg. pocketpark conform de Puccini-richtlijnen. De inrichtingskosten en de kosten voor de voorbereiding en begeleiding van het participatieproces worden gedekt uit de grondexploitatie NDSM-werf West.

Advies stadsdeelcommissie:
Advies van de stadsdeelcommissie aan het dagelijks bestuur

Voor de tijdelijke langdurige inrichting, ±15 jaar, is een participatietraject opgezet waarin de SDC zich kan vinden. We denken dat het zinvol en verantwoord is, aangezien de huidige bewoners er de komende ±15 jaar gebruik van zullen maken. Voor de definitieve inrichting rond 2040 is participatie wederom wenselijk en kan niet per definitie op deze participatie terug gevallen worden.
De strategie en het proces is goed en uitgebreid, duidelijk afgebakend en met een duidelijk omschreven beoogd resultaat. Wel zouden we graag te horen krijgen wat er nog meer gedaan zou worden bij participatie op de hoogste trede, het klinkt namelijk alsof de Amsterdammers nu al kunnen meebepalen ipv samenwerken, en waarom hier toch niet voor gekozen is.
We hebben een paar kleine adviespunten die meegenomen kunnen worden bij de uitwerking en uitvoering.

1. Gezien het langdurig tijdelijk karakter biedt deze inrichting kans om binnen Puccini te experimenteren met duurzamere (bv natuurlijke materialen en/of hergebruik) opties. We adviseren dit bij het begin van de participatie helder te maken richting deelnemers aan de participatie.
2. Bij het team vanuit de gemeente (R&D + …?) ook een stadsecoloog aan te laten sluiten om de (al genoemde) ecologische kaart van Noord goed in te zetten en bekender te maken bij de omwonenden.
3. Goed dat RAN en ANT als belangenorganisatie een uitnodiging krijgen. Mogelijk zijn ook andere uitnodigingen gepast, zoals de Nacht-Wacht en VEBAN.
4. Na uitvoering een bord te plaatsen in de trant van “Tijdelijk Kraanspoorpark tot de Westbrug er is.” Hiermee is ook voor toekomstige bewoners de link tussen het park en de toekomstplannen helder.
5. We adviseren de bewoners duidelijk op de hoogte te houden van het tijdspad voor definitieve toekomstplannen, ivm verwachtingsmanagement hoe lang de initiatieven uit deze tijdelijke fase blijven.

De SDC kijkt uit naar het Voorlopig Ontwerp, wat we hopelijk in Q2/Q3 2025 ter beoordeling krijgen, want bij de NDSM-werf kan wel wat meer groen gebruiken.

Reactie DB:
Reactie van het dagelijks bestuur aan de stadsdeelcommissie

Het DB antwoordt als volgt op de vraag over de participatietrede:
Het verschil tussen participatietrede 1 en 2 zit in de termen ‘beslissen’ en ‘samenwerken’. Een project voor de inrichting van de openbare ruimte leent zich minder goed om participanten hierover echt (mee) te laten beslissen. Dit komt vooral door de procedures die een maaiveldontwerp binnen de gemeente moet doorlopen. In het kader van beheer kunnen toetsingsgremia zoals het Beheertoetsoverleg Noord en het stedelijke Expertiseteam Openbare Ruimte & Mobiliteit aanpassingen voorschrijven op het ontwerp dat het resultaat is van het participatieproces. De beslissing over de eindversie van het ontwerp ligt dus niet bij de participanten. Om discussies hierover te voorkomen, is gekozen voor de op één na hoogste trede. De gemeente zal daarbij zo ver als mogelijk gevolg geven aan de inbreng van participanten, maar participanten bepalen (= beslissen) uiteindelijk niet. En uiteindelijk is het vaststellen van een ontwerp voorbehouden aan het dagelijks bestuur.

Het DB neemt de adviezen 1 t/ m 5 ongewijzigd over.